

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งในการวิจัยดังกล่าวมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการเก็บข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้คือ กลุ่มนักธุรกิจอิสระที่ได้รับอนุญาตจาก บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยแบ่งกลุ่มประชากรดังกล่าวออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม คณะกรรมการดำเนินงานโครงการฝึกอบรม และกลุ่มหัวหน้าในแต่ละองค์กร หรือแต่ละสาขางาน

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งประกอบไปด้วยนักธุรกิจอิสระระดับผู้จำหน่ายตรงขึ้นไป จำนวน 527 คน และนักธุรกิจอิสระระดับต่ำกว่าผู้จำหน่ายตรง จำนวน 450 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฝึกอบรม ในที่นี้ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 8 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มหัวหน้าในแต่ละองค์กร หรือแต่ละสาขางาน หมายถึง กลุ่มผู้นำของแต่ละองค์กร ซึ่งเป็นระดับผู้จำหน่ายตรงระดับเพชรขึ้นไป จำนวน 15 คน

2. กลุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยนักธุรกิจอิสระที่ได้รับอนุญาตจาก บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะทำการประเมินโครงการตามแบบจำลองซิป

ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยในแต่ละกลุ่มจะมีหน้าที่ในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างกับรายการประเมินโครงการตามแบบจำลองซิป

ประเภทผู้เข้าฝึกอบรม	กลุ่มตัวอย่าง	รายการประเมิน
1. นักธุรกิจอิสระระดับผู้จำหน่ายตรงขึ้นไป	154	1. ประเมินด้านบริบท 2. ประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น 3. ประเมินด้านกระบวนการ
2. นักธุรกิจอิสระระดับต่ำกว่าผู้จำหน่ายตรง	132	1. ประเมินด้านบริบท 2. ประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น 3. ประเมินด้านกระบวนการ
3. คณะทำงาน	8	1. ประเมินด้านกระบวนการ
4. นักธุรกิจอิสระระดับเพชรขึ้นไป (หัวหน้าในสายงาน)	15	1. ประเมินด้านบริบท 2. ประเมินด้านผลผลิต
รวม	309	

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขึ้นตามสูตรของการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่พอดี โดยจะอิงตามวิธีการของ Yamane ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 โดยค่าประมาณนั้นจะคลาดเคลื่อนจากค่าที่เป็นจริงไม่เกินบวก/ลบ ร้อยละ 5 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 286 คน โดยการคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$= 286$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร ($N = 1,000$)

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างกำหนดให้เท่ากับ 0.05

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มประชากรตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการกระจายแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ คัดเลือกจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมครั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

วิธีการกระจายแบบสอบถาม จะทำการกระจายแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 คน ประกอบไปด้วยนักธุรกิจอิสระแอมเวย์ ระดับผู้จำหน่ายตรงขึ้นไป และนักธุรกิจอิสระระดับต่ำกว่าผู้จำหน่ายตรง ทั้งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรม และกลุ่มที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าสายงานแต่ละองค์กร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยอิงตามวิธีการของ Yamane ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ประเภทผู้เข้าฝึกอบรม	จำนวน รวม	กลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องการ	ค่าความคลาดเคลื่อน
1. นักธุรกิจอิสระระดับผู้จำหน่ายตรงขึ้นไป	527	154	0.05
2. นักธุรกิจอิสระระดับต่ำกว่าผู้จำหน่ายตรง	450	132	0.05
3. คณะทำงาน	8	8	
4. นักธุรกิจอิสระระดับเพชรขึ้นไป (หัวหน้าในสายงาน)	15	15	
รวม	1,000	309	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจะครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และจัดแบ่งเนื้อหาในแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด ดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ

ชุดที่ 2 แบบประเมินกลุ่มคณะทำงาน ที่ดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยประเมินด้านกระบวนการ

ชุดที่ 3 แบบประเมินจากกลุ่มผู้จำหน่ายตรงระดับเพชรขึ้นไป ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นผู้นำองค์กร หรือผู้บังคับบัญชาในแต่ละสายงาน โดยจะประเมินในด้านบริบท และด้านผลผลิต

แบบสอบถามที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ตามแบบจำลองชีพทั้ง 4 ด้าน จะเป็นในลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จากระดับมากที่สุดไปหากระดับที่น้อยที่สุดตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อสอบถามผู้บังคับบัญชาของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และคณะทำงานที่ดำเนินโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งมีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มาก
3	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	น้อย
1	คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์เฉลี่ยของระดับการประเมินเป็นดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลของโครงการพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ของบริษัท เอต้า-ไดมอนด์ จำกัด ถึงวัตถุประสงค์และกระบวนการทำงานทั้งหมด เพื่อทราบแนวทางในการจำแนกและกำหนดเป็นประเด็นข้อคำถามต่าง ๆ
2. ศึกษาข้อมูลของ บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ในเรื่องแผนธุรกิจและแผนการตลาดจากหนังสือ “คิดและทำ เพื่อสำเร็จ” ของ ดร.วิฑิต – จินตนา พรจะเค็ด
3. ศึกษาเครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ เป็นงานวิจัยตามแบบจำลองชีพที่ใช้ในการประเมินของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540, หน้า 206-217) ประสงค์ วรรณพงษ์ (2542, หน้า 40-50) มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. ศึกษาลักษณะเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert)
5. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1, 2, 3 และข้อ 4 มาทำการสร้างแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด

6. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ทำการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ โดยได้ดำเนินการดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามฉบับร่างไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไข ด้านเนื้อหา และภาษาสำนวนที่ใช้ในเครื่องมือให้ชัดเจนเหมาะสม สมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหา

6.2 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและกำหนดดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและ เกณฑ์ในการประเมินโครงการฯ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

6.2.1 คร.วิฑิต พรจะเค็ด ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา

6.2.2 ผศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติ

6.2.3 ผศ.มนตรี เข้มกลีกร ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาด้านการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ดำเนินการกรอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนการพิจารณาออกเป็น 3 ระดับ คือ -1, 0, 1 เพื่อที่จะนำค่าคะแนนที่ได้ไปประมวลผลหาค่าดัชนีความสอดคล้องต่อไป

7. ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC = Index of Consistency) ซึ่งพบว่า ทุกคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 (รายละเอียดนำเสนอในภาคผนวก)

8. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยเก็บข้อมูลจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เซ็นเตอร์วังมูขเลนค์ของมณฑลอุดรสองผู้ร่วม สถาปนา จำนวน 30 คน ส่วนคณะทำงานและกลุ่มหัวหน้าในแต่ละสายงานไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีอยู่อย่างจำกัด จึงนำไปไว้ใช้ในการเก็บข้อมูลจริงเท่านั้น

9. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีของ ครอนบัค (Conbrach, 1990, pp. 202-204) โดยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 10.0 โดยค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ด้านบริบท	0.94
ด้านปัจจัยนำเข้า	0.95
ด้านกระบวนการ	0.93
ด้านผลผลิต	0.90

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยความสะดวกของบริษัท เอต้า-ไดมอนด์ จำกัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 800 ชุด และคณะทำงาน จำนวน 8 ชุด ตามสถานที่ที่กำหนด
3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้ทั้งหมด 750 คน จากนั้นนำมา คัดแยกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ครบถ้วนจนได้จำนวน 286 ชุด โดยแบ่งเป็นนักธุรกิจ อิสระระดับผู้จำหน่ายตรงขึ้นไปจำนวน 154 ชุด และนักธุรกิจอิสระระดับต่ำกว่าผู้จำหน่ายตรง 132 ชุด
4. สำหรับกลุ่มผู้นำแต่ละสายงาน จำนวน 15 ชุด นั้น ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามหลังจาก ที่นำมาแบ่งแยกกลุ่มคนที่เข้ารับการฝึกอบรมแล้วว่า แต่ละคนอยู่ในสายงานใด และมีจำนวนเท่าไร และได้เข้าพบผู้นำแต่ละสายงานด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อชี้แจงถึงรายละเอียดต่าง ๆ และทำการนัดหมาย เพื่อเก็บแบบสอบถามคืนตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและความสมบูรณ์ครบถ้วนในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างสำหรับ แบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา เพื่อนำมาลงรหัสและประมวลผลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมากำหนดการให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ประเมินให้มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
ประเมินให้มาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ประเมินให้ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
ประเมินให้น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
ประเมินให้น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน
2. นำแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ในด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) และใช้สถิติในการประมวลผลดังนี้

1. สถิติเพื่อการอธิบายคุณลักษณะ หรือข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคณะทำงาน และสถานภาพของผู้เข้ารับการศึกษา
2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายด้านบริบท จะใช้ในการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การจัดกิจกรรม ด้านปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเนื้อหา วิทยากร งบประมาณ ความเหมาะสมของอุปกรณ์และสถานที่ และด้านกระบวนการ เพื่อประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการ และด้านกระบวนการ ซึ่งจะเป็นการประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการและประเมินกิจกรรมในโครงการ

· คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร (S) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละจำนวน
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

3. นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายและตารางร้อยละ